

Alcide De Gasperi: en inspirerende mægler for demokrati og frihed i Europa

Alcide De Gasperi 1881 - 1954

© Den Europæiske Union

Fra 1945 til 1953 tegnede Alcide De Gasperi, i sine roller som premierminister og udenrigsminister, Italiens indenrigs- og udenrigspolitiske linje i efterkrigsårene

Han blev født i regionen Trentino-Alto Adige (Sydtyrol), som indtil 1918 tilhørte Østrig. Som andre af samtidens fremragende statsmænd var han en aktiv fortaler for europæisk enhed. Hans erfaringer med fascisme og krig – han blev fængslet mellem 1927 og 1929, indtil han fik asyl i atikanet – overbeviste ham om, at kun et samlet Europa kunne forhindre, at historien gentog sig.

Han var en utrættelig fortaler for initiativer, der kunne forene Vesteuropa, arbejdede med gennemførelsen af Marshall-planen og skabte tætte økonomiske forbindelser med de andre europæiske lande, særligt Frankrig. Derudover støttede han Schuman-planen om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og bidrog til idéen om en fælles europæisk forsvarspolitik.

De unge år

Alcide De Gasperi blev født den 3. april 1881. Hans far var en fattig politibetjent. Han voksede op i Trento-regionen, som på det tidspunkt var en af de italiensktalende provinser inden for den store multinationale og multikulturelle sammenslutning af nationer og folkeslag under det østrigsk-ungarske kejserrige. Da der ikke fandtes nogen italienske universiteter, hvor han kunne blive optaget med et stipendium, rejste han i 1900 til Wien for at studere filologi. Her blev han aktiv inden for den katolske studenterbevægelse. Det var under disse studenterår, at han finpudsede sine evner som mægler, som senere skulle blive afgørende i hans politiske aktive år. Han var for eksempel i stand til at forstå, at det at finde løsninger på problemerne var vigtigere end at bære nag, og han var overbevist om, at indholdet og ikke formen var det vigtigste. Da han i 1905 afsluttede sine studier, vendte han tilbage til Trentino, hvor han begyndte at arbejde som journalist for avisen La Voce Cattolica. På dette tidspunkt

var han også politisk aktiv i Unione Politica Popolare del Trentino, og i 1911 blev han valgt som repræsentant for Trentino i det østrigske parlament. Han udnyttede denne position til at arbejde for forbedring af det italienske mindretals rettigheder.

Første verdenskrig og “Idee Ricostruttive”

Selvom De Gasperi forblev politisk neutral under første verdenskrig, sympatiserede han med Vatikanets bestræbelser for at afslutte krigen. Da krigen sluttede i 1918, blev De Gasperis provins en del af Italien. Et år senere deltog han i oprettelsen af det italienske folkeparti (Partito Popolare Italiano – PPI) og blev et af dets parlamentsmedlemmer i 1921. Da fascisternes indflydelse i den italienske regering voksede under Mussolinis ledelse med

åbenlys brug af vold og trusler over for PPI, blev partiet erklæret ulovligt og opløst i 1926. De Gasperi blev arresteret i 1927 og idømt fire års fængsel. Med Vatikanets hjælp blev han løsladt efter 18 måneder. Han fik asyl i Vatikanet, hvor han arbejdede som bibliotekar i 14 år. Under anden verdenskrig skrev han "Idee ricostruttive" (Ideer til genopbygning), som dannede grundlaget for det kristendemokratiske partis manifest. Partiet blev grundlagt i al hemmelighed i 1943. Efter fascismens fald blev De Gasperi leder af partiet og var premierminister fra 1945 til 1953 i otte på hinanden følgende regeringer. Denne rekord er endnu ikke blevet slået i det italienske demokratis historie.

Rolle i den europæiske integration

Under denne såkaldte "De Gasperi-æra" blev Italien genopbygget med udarbejdelsen af en republikansk forfatning, konsolidering af det interne demokrati og iværksættelsen af de første trin mod økonomisk rekonstruktion. De Gasperi var en entusiastisk fortaler for internationalt samarbejde. Som ansvarlig for det meste af Italiens genopbygning efter krigen, var han overbevist om, at Italien måtte genfinde sin rolle på den internationale scene. Derfor arbejdede han på oprettelsen af Europarådet og overbeviste Italien om at blive en del af den amerikanske Marshall-plan og tilslutte sig NATO. Hans tætte samarbejde med USA skete på et tidspunkt, hvor Italien havde et af de største kommunistpartier i Vesteuropa.

Demokrati, enhed og frihed

De Gasperi var af den opfattelse, at anden verdenskrig havde lært alle europæere følgende lektion: "Fremtiden vil ikke blive opbygget med magt eller ønsket om at erobre, men med tålmodig anvendelse af demokratiske metoder, konstruktiv samarbejdsånd og respekt for friheden". Det var hans ord, da han accepterede Charlemagne-prisen for sit pro-europæiske engagement i 1952. Denne vision forklarer hans hurtige svar på Robert Schumans opråb den 9. maj 1950 for et integreret Europa, som førte til oprettelsen

af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF) et år senere. Han blev den første formand for EKSF's parlamentariske forsamling i 1954. Og selv om projektet mislykkedes i sidste ende, var De Gasperi en af fortalere for en fælles europæisk forsvarspolitik.

Det Europæiske Økonomiske Fællesskab

Under disse første trin mod europæisk integration er De Gasperis rolle blevet beskrevet som en slags mægler imellem Tyskland og Frankrig, som havde været i strid med hinanden i næsten hundrede år. I de sidste år af sit liv var han også en inspirerende kraft bag skabelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab. De Gasperi døde i august 1954 og nåede derfor ikke at projektet blive til virkelighed, men hans rolle blev bredt anerkendt, da Romtraktaten blev underskrevet i 1957.

De Gasperis baggrund, hans krigsoplevelser, hans liv under fascismen og det, at han var del af et mindretal, fik ham til at indse, at europæisk enhed var nødvendigt for at hele sårene fra de to verdenskrige og bidrage til, at grusomhederne ikke ville gentage sig. Han var motiveret af en klar vision om en europæisk union, som ikke ville erstatte de individuelle stater, men gøre det muligt for dem at arbejde tæt sammen.

De Gasperi hilser på den tyske kansler, Konrad Adenauer, i Rom, 1953.